

Nr. Înreg: 115/26.03.2026

Raport anual cu privire la stadiul derulării programului de ameliorare și rezultatele obținute în anul de control 2024-2025 – rasa Hungarian Grey (Sură de Stepă)

1. Obiectivul programului de ameliorare

Programul de ameliorare al rasei Hungarian Grey (Sură de Stepă), constă în ameliorarea rasei și vizează menținerea caracterelor de rusticitate și caracterelor de reproducție (fertilitate, fecunditate, ușurința la fătare), concomitent cu îmbunătățirea caracteristicilor producției de carne.

În raport cu acest scop, ținând cont de mărimea populației din România și condițiile specifice exploatării animalelor în țara noastră, au fost identificate următoarele *obiective de selecție* la nivelul rasei:

1. Calități reproductive care să permită realizarea dezideratului „anul, vaca și vițelul”: fertilitate, fecunditate și longevitate;
2. Ușurința la fătare, viței viguroși;
3. Rusticitatea;
4. Îmbunătățirea potențialului de creștere;

Performanțele proprii care constituie obiectul selecției sunt:

- Greutatea corporală la vârsta de referință de 210 zile;
- Greutatea corporală la vârsta de referință de 365 zile pentru candidații la selecție.

2. Structura efectivului

Structura efectivului pe categorii fiziologice și secțiuni ale registrului genealogic în funcție de dimensiunea exploatației și pe județe la începutul și sfârșitul anului de raportare 2025 este prezentată în tabelele de mai jos.

Structura efectivului pe categorii fiziologice și secțiuni ale R.G. in functie de dimensiunea exploatației (E) la începutul anului de control 01.10.2024

Tabelul 1

E	Nr. exploatații	Vaci alaptante			Juninci		Vitele sub 12 luni		Tauri aurorizați MN
		Total	S.P.	S.S.	Total.	S.P.	Total	S.P.	
101-250	5	413	324	89	52	52	26	26	8
51 - 100	3	95	45	50	36	36	3	3	2
21 - 50	14	308	260	48	32	31	8	8	10
11 - 20	9	124	92	32	4	1	2	2	5
1-10	1	1	1	0	0	0	0	0	1
Total	32	941	722	219	124	120	39	39	26

Structura efectivului pe categorii fiziologice și secțiuni ale R.G. in functie de dimensiunea exploatației (E) la sfarsitul anului de control 30.09.2025

Tabelul 2

E	Nr. exploatații	Vaci alaptante			Juninci		Vitele sub 12 luni		Tauri autorizați MN
		Total	S.P.	S.S.	Total.	S.P.	Total	S.P.	
+ 250	1	121	114	7	24	24	22	22	1
101-250	4	362	362	128	52	52	50	50	8
51 - 100	5	148	148	14	37	28	6	6	6
21 - 50	19	371	371	82	52	52	13	13	14
11 - 20	5	57	57	20	7	7	0	0	4
1-10	2	0	0	0	14	14	0	0	1
Total	36	1059	808	251	186	177	91	91	34

3. Structura efectivului pe categorii fiziologice și secțiuni ale R.G. pe județe la inceputul anului de control 01.10. 2024

Tabelul 3

Judet	Nr. exploatații	Vaci alaptante			Juninci		Vitele sub 12 luni		Tauri autorizati MN
		Total	S.P.	S.S.	Total.	S.P.	Total	S.P.	
BIHOR	3	82	22	60	20	20	2	2	3
BISTRITA-NASAUD	1	25	22	3	1	1	1	1	1
BRASOV	2	118	59	59	8	8	2	2	2
CLUJ	9	287	253	34	13	13	0	0	6
HARGHITA	8	207	180	27	47	47	28	28	9
MURES	8	133	103	30	16	12	0	0	3
TIMIS	1	89	83	6	19	19	6	6	2
Total	32	941	722	219	124	120	39	39	26

Structura efectivului pe categorii fiziologice și secțiuni ale R.G. pe județe la sfarsitul anului de control 30.09.2025

Tabelul 4

Judet	Nr. exploatații	Vaci alaptante			Juninci		Vitele sub 12 luni		Tauri autorizati MN
		Total	S.P.	S.S.	Total.	S.P.	Total	S.P.	
ARAD	1	0	0	0	4	4	0	0	1
BIHOR	2	119	52	67	3	3	12	12	4
BISTRITA-NASAUD	2	26	22	4	28	28	0	0	1
BRASOV	2	122	60	62	14	14	0	0	2
CLUJ	9	284	243	41	23	23	24	24	9
COVASNA	1	0	0	0	10	10	0	0	0
HARGHITA	9	246	207	39	64	55	32	32	10
MURES	9	141	110	31	16	16	1	1	6
TIMIS	1	121	114	7	24	24	22	22	1
Total	36	1059	808	251	186	177	91	91	34

Date cu privire la înregistrarea genealogiei animalelor din rasă Hungarian Grey (Sură de Stepă)

Elementele de bază pentru recunoașterea genealogiei unui animal sunt constituite de datele de montă/inseminare și fătare înregistrate de fermier, colectate, validate și operate în aplicația informatică de gestionare și prelucrare a datelor de personalul societății de ameliorare.

Înregistrarea datelor cu privire la reproducție

În fermele de bovine pentru carne din rasa Hungarian Grey (Sură de Stepă), reproducția se realizează prin montă naturală în harem. În anul 2024-2025, s-a înregistrat un număr de 34 masculi utilizați la montă, care îndeplinesc următoarele condiții:

- sunt animale de reproducție de rasă pură;
- sunt înscriși în secțiunea principală a registrului genealogic;
- au un certificat zootehnic emis în conformitate cu cerințele din Regulamentul nr. 602 din 15 aprilie 2020 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) [2017/717](#) privind modelele de certificate zootehnice pentru animalele de reproducție și materialul germinativ provenit de la acestea, Anexa I, Secțiunea A.

Montele în harem s-au transmis de către crescători prin intermediul documentului de notificare înregistrare monte în harem, conform regulamentului de organizare și funcționare a Registrului Genealogic al rasei.

Fătările se înregistrează în baza documentului de notificare înregistrare viței, transmis trimestrial de către crescător, în care se consemnează următoarele date despre produs: numărul matricol, numele și rasa vițelului, rasa părinților, data nașterii vițelului, numărul matricol al mamei, numărul matricol al tatălui, tipul monei fecunde, tipul fătării, ușurința fătării, rangul fătării mamei și greutatea la naștere a vițelului.

În anul de control 2024-2025, s-au înregistrat 641 de fătări, conform tabelului 5.

Numărul de fătări înregistrate în anul de control 2024-2025

Tabelul 5

Luna	Număr fătări
Octombrie	11
Noiembrie	19
Decembrie	11
Ianuarie	14
Februarie	69
Martie	177
Aprilie	151
Mai	138
Iunie	15
Iulie	30
August	1
Septembrie	5
Total	641

Reprezentarea grafica a fatarilor in anul de control 2024-2025

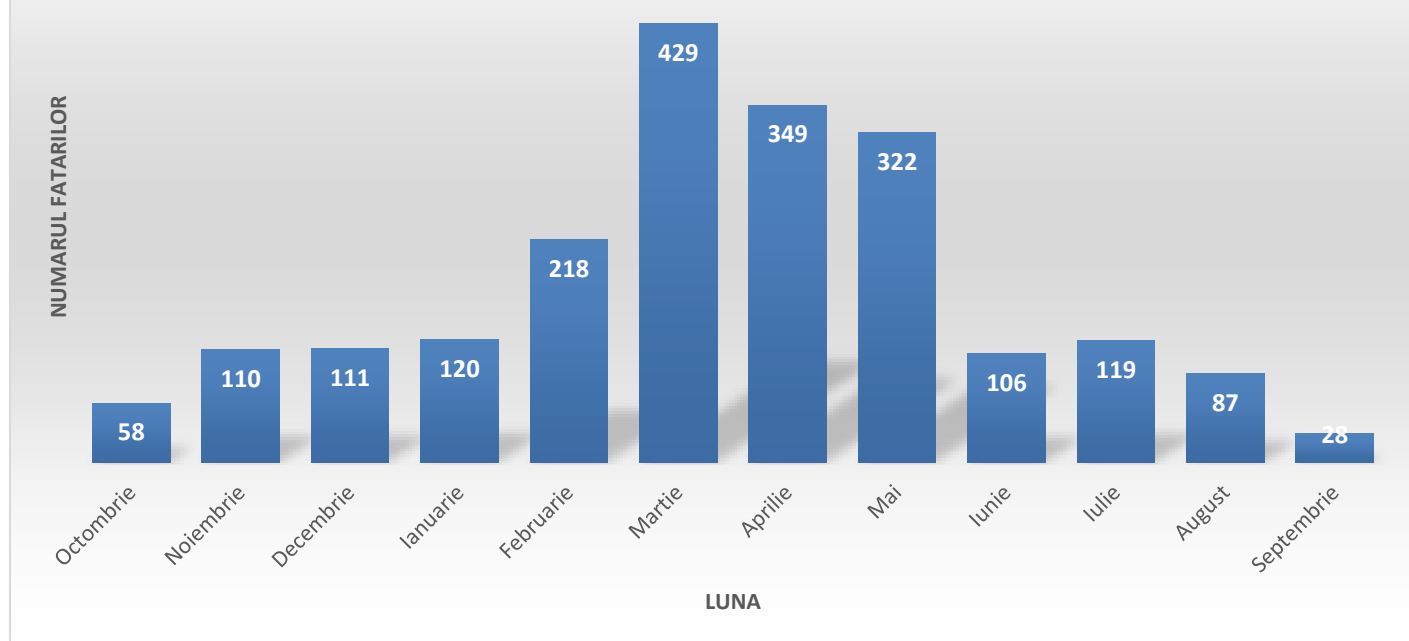

Figura 1-Repartizarea grafică a fătărilor în anul de control 2024-2025

Majoritatea fătărilor în ferme sunt grupate, iar fătările se pot programa ușor, în funcție de perioada în care a fost introdus taurul pentru reproducție în harem, după preferințele și posibilitățile crescătorului.

Sistemul de creștere vacă alăptantă și vițel, presupune de regulă o programare a fătărilor primăvara devreme, astfel încât până la intrarea în stabulație toți vițelii să fie valorificați alături de animalele reformatate.

Monta se execută de regulă în harem, avându-se în vedere evitarea consagvinizării. În alegerea taurului se ține cont de ascendența sa prin analiza pedigrului, de performanțele proprii obținute în urma controlului performanțelor, inclusiv rezultatele bonității toate aceste informații fiind înglobate în indexul valorii de ameliorare.

În anul 2024-2025, 49% dintre fătări au fost înregistrate primăvara devreme (lunile februarie-aprilie), iar 31% dintre fătări au avut loc în timpul verii, pe pășune. 20% dintre fătări s-au înregistrat în timpul iernii.

4. Rezultatele medii ale populației, obținute în urma testării performanțelor pentru caracterele vizate de programul de ameliorare al rasei

a. Rezultatele medii obținute în urma testării performanțelor înainte de înțărare

Pe parcursul întregului proces de înregistrare, există 5 elemente-cheie esențiale de informații care sunt incluse în înregistrările de date ale oricărui animal: numărul de identificare al animalului, data înregistrării, numărul de identificare al locației, numărul de identificare al înregistratorului (persoana înregistrată), înregistrarea ușurinței la fătare și a greutateii vii a vițelului la naștere.

Observarea, măsurarea și înregistrarea acestor date sunt responsabilitatea crescătorului. Datele colectate la naștere includ: numărul de identificare al femelei; numărul de identificare al vițelului; data nașterii; greutatea la naștere; data cântării și ușurința fătării și vor fi realizate în primele 24 de ore de la fătare și vor fi transmise trimestrial societății de ameliorare, conform regulamentului de organizare și

funcționare al societății de ameliorare.

Codurile utilizate pentru înregistrarea ușurinței fătării:

1. Fătarea ușoară fără asistență
2. Fătare ușoară cu asistență
3. Fătare dificilă (asistență de 2 sau mai multe persoane)
4. Cezariană
5. Embriotomie.

În urma înregistrării datelor, s-au calculat valorile medii, conform tabelelor 6 și 9, pentru caracterile de fertilitate și rusticitate:

- Intervalul între fătări; vârsta la prima fătare;
- Ușurința la fătare – nota la fătare și greutatea la naștere a vițelului;
- Eficacitate carieră.

5. Caractere ale rasei, valorile medii ale populației și variabilitatea

Tabelul 6

Parametru urmarit	U.M.	Nr. Inreg.	Media aritmetica	Abaterea std. a mediei aritmetice	Abaterea std. a valorii individuale (+/-)	Coef. de variabilitate	Valoare minima	Valoare maxima
Greutate produs	kg	651	31.81	2.62	0.06	8.26	25	38
Interval dintre fatari	zile	857	422.63	3	0.21	9.56	306	465
Nota la fatare	pct	666	1.00	0.00	0.00	0.00	1	1
Eficacitate cariera	nr	789	2.88	1.14	0.03	39.71	1	6

6. Caractere ale rasei, valorile medii ale animalelor din secțiunea principală și variabilitatea

Tabelul 7

Parametru urmarit	U.M.	Nr. Inreg.	Media aritmetica	Abaterea std. a mediei aritmetice	Abaterea std. a valorii individuale (+/-)	Coef. de variabilitate	Valoare minima	Valoare maxima
Greutate produs	kg	490	31.88	2.65	0.07	8.34	25	38
Interval dintre fatari	zile	675	425.62	38.19	0.23	8.97	306	465
Nota la fatare	pct	505	1.00	0.00	0.00	0	1	1
Eficacitate cariera	nr	643	2.85	1.14	0.04	40.18	1	6

7. Caractere ale rasei, valorile medii ale animalelor din secțiunea suplimentară și variabilitatea

Tabelul 8

Parametru urmarit	U.M.	Nr. Inreg.	Media aritmetica	Abaterea std. a mediei aritmetice	Abaterea std. a valorii individuale (+/-)	Coef. de variabilitate	Valoare minima	Valoare maxima
Greutate produs	kg	161	31.62	2.53	0.12	8.01	26	38
Interval dintre fatari	zile	182	411.51	46.24	0.50	11.23	307	465
Nota la fatare	pct	161	1.00	0.00	0.00	0	1	1
Eficacitate cariera	nr	146	3.02	1.13	0.08	37.59	1	6

8. Indicatori medii de performanță pentru caracterele de reproducție

în perioada 01.10.2024-30.09.2025

Numărul de animale cu fatari în perioada (N.ev), greutatea la fatare a viteilor (GP), nota la fatare (NF), vârsta la prima fatare (VP), interval între fatari (CI)

Tabelul 9

Nr. crt.	Nume exploatare	N.ev fatari	Indicatori de reproducție			
			GP kg	NF	VP luni	CI zile
1	BAKOS KAROLY	9	33	1	32	401
2	BOER SZIDONIA	9	30	1	35	444
3	BOER TEREZ	16	31	1	28	465
5	CSISZER DIONISIE	10	34	1	31	378
6	CUC FLORIN FRANCISC	12	31	1	26	434
7	FARCAS DORIS	11	34	1	32	397
8	FARCAS OVIDIU-VIOREL	22	23	1	27	371
	I.I.BUZOGANY TAMAS	10	28	1	33	438
13	I.I. FAZAKAS IMRE	8	35	1	33	375
14	I.I. KINCSES OLGA	69	31	1	33	448
	I.I.KOVACS MINYOKA EDIT	12	30	1	33	439
	I.I. SIMON D.DEZSO	24	30	1	31	397
15	I.I. POPA SIMONA ALINA	11	35	1	27	454
16	I.I. SIMON D. DEZSO	24	34	1	29	406
17	IVAN FLORIN MIHAI	14	34	1	27	436
18	JASKO MARTON	7	28	1	35	417
19	MEGYESI LUDOVIC	11	31	1	36	351
21	MIHALY ZSOLT	13	28	1	31	452
22	NEMEDI EMERIC	101	34	1	33	448
23	P.F.A. GOSCHLER LASZLO ATTILA	13	31	1	30	447
24	P.F.A. JAKABFFY BARNA	24	34	1	25	431
25	P.F.A. KIS LEHEL	11	30	1	29	435
26	P.F.A. KOVACS MINYOKA LEVENTE	30	29	1	29	437
27	PAL ARPAD	15	34	1	33	397
28	PERDE ARON	25	30	1	36	430
29	S.C. AGROFILM S.R.L.	14	32	1	30	419
30	S.C. CARPATHIA AGRO & FINANCE S.R.L.	32	30	1	33	418
31	S.C. RICERIK S.R.L.	89	31	1	30	399
	SZILVESTER EDIT	15	30	1	33	405
32	TOROK JULIANNA	13	30	1	35	396
33	VADEAN EMILIA SABINA	7	33	1	38	431
34	ZARI GYORGY	13	31	1	34	457
35	ZARI MIHALY-KAROLY	11	31	1	33	444
	Total general	641	31	1	32	425

b. Rezultatele medii ale populației în urma testării performanțelor după înțarcare

Cântăririle post înțarcare vizează toate animalele prezente în exploatație cu o vârstă cuprinsă între 256 și 500 de zile pentru care crescătorul solicită înscrierea în secțiunea principală a registrului genealogic în scopul reținerii la reproducție, în vederea obținerii greutateii corectate pentru vârsta de 365 de zile (G12L). Cântăririle sunt efectuate de un angajat al societății de ameliorare, datele obținute vor fi înregistrate în buletinul de control conform metodologiei de efectuare a testării performanțelor.

În anul de control 2024-2025, au fost efectuate un număr de 293 de cântăriri.

9. Indicatori medii de performanță pe exploatații pentru caracterele de producție

Numar de animale (N), greutatea la intarcare (G-7L), sporul mediu zilnic la intarcare (SMZ-7L), greutatea la 12 luni (G-12L), sporul mediu zilnic la 12 luni (SMZ-12L)

Tabelul 10

Nr. crt.	Nume exploatare	N	Indicatori de productie			
			G 7L kg	SMZ 7L gr/zi	G 12L kg	SMZ 12L gr/zi
1	BAKOS KAROLY	26			270	777
2	BOER SZIDONIA	9			267	759
3	BOER TEREZ	3			267	782
4	COSTEA STEFAN-CIPRIAN	24	174	633	218	665
5	CSISZER DIONISIE	13	151	672	289	765
6	CUC FLORIN FRANCISC	12	173	635	231	661
7	I.I FAZAKAS IMRE	2			372	847
8	I.I. KINCSES OLGA	33			282	690
9	I.I. SIMON D.DEZSO	12			239	645
10	IVAN FLORIN MIHAI	1	198	839		
11	JASKO MARTON	2	179	600	179	544
12	MEGYESI LUDOVIC	11	144	558		
13	MIHALY IMRE	1			312	696
14	NEMEDI EMERIC	60	174	627	351	714
15	P.F.A. GOSCHLER LASZLO ATTILA	12			214	646
16	P.F.A. JAKABFFY BARNA	1			310	612
17	P.F.A. KOVACS MINYKOA LEVENTE	24	173	610	256	697
18	PAVEL COSMINA-VASILICA	2	177	613	246	669
19	PERDE ARON	10	168	595		
20	S.C. CARPATHIA AGRO &FINANCE S.R.L.	2			303	626
21	S.C. RICERIK S.R.L.	26	197	725	241	661
22	S.C. ZOO PROD CHIBED S.R.L	11			271	766
23	TOROK JULIANNA	3			228	679
24	ZARI GYORGY	6			258	665
25	ZARI MIHALY-KAROLY	6			275	750
Total		293	173	646	266	699

c. Evaluarea genetică a reproducătorilor

Deși evaluarea animalelor se poate realiza prin numeroase metode și la nivele diferite de detaliere, din considerente economice și practice, prezintă interes doar acele criterii sau caractere care pot fi evaluate cu costuri și eforturi sociale care să justifice rezultatele obținute. Datele culese trebuie de asemenea să fie suficiente și relevante statistic pentru a putea estima valorile de ameliorare.

Ponderea caracterelor în indexul valorii de ameliorare totală este următoarea:

$$EBV_{Total} = 0.6 * EBV_{Carne} + 0.3 * EBV_{Reproductie} + 0.1 * EBV_{Fitness}$$

$$EBV_{Carne} = 1.0 * EBV_{G210}$$

$$EBV_{Reproductie} = 0.6 * EBV_{Fertilitate} + 0.4 * EBV_{Ușurinta_la_fatare}$$

$$EBV_{Ușurinta_la_fatare} = 0.5 * EBV_{Greutate_fatare} + 0.5 * EBV_{Nota_fatare}$$

$$EBV_{Fitness} = 1.0 * EBV_{Eficacitate_productiva}$$

Metoda estimării valorilor de ameliorare a fost Metoda BLUP model animal, unicaracter, cu repetabilitate, fără grupe genetice. Indicii valorii de ameliorare au fost determinați pentru un număr de 159 animale, din 19 de exploatații, iar valoarea medie obținută a fost de 101,02 conform tabelului 11.

10. Evaluarea genetică a femelelor înscrise în registrului genealogic – valori de ameliorare obținute

Tabelul 11

Nr crt	Parametrul urmărit	Indicator VA	Valoarea de ameliorare medie
1	Greutatea la înțârcare	EBV G210	101,24
EBV carne			101,82
2	Fertilitate	EBV IF	100,70
3	Ușurinta la fătare	EBVNF	100,50
4	Greutatea la naștere	EBV GN	99,02
EBVReproducție			100,28
5	Eficacitate productiva	EBVFitness	100,15
Valoarea de ameliorare totală- IVAT			101,02

Determinarea coeficientului de consangvinizare și a gradului de izolare reproductivă

Rasa Hungarian Grey-Sură de Stepă în România este o rasă de tranziție neizolată reproductiv ($GIR = -0,76$). Pentru evitarea depresiunii de consangvinizare se va urmări ca animalele împerecheate să nu aibă strămoși comuni în generația de părinți și de bunici.

Pentru analizarea statusului privind izolarea reproductivă s-a calculat valoarea coeficientului de izolare reproductivă (pentru femele adulte de reproducție), pe baza relației următoare (S. Wright, 1921, citat de Drăgănescu, 1972, 1979):

C. I. R. = $AA - (AI + II) / AA + AI + II$ unde:

AA= numărul de indivizi cu ambii părinți autohtoni;

AI= numărul de indivizi cu un părinte autohton și unul imigrant;

II= numărul de indivizi cu ambii părinți imigranți.

Coeficientul de izolare reproductivă poate lua valori în intervalul [-1, +1].

Când C.I.R. = -1, avem de-a face cu o populație deschisă.

Când C.I.R. = +1, avem de-a face cu o populație izolată reproductiv.

11. Valoarea gradului de izolare reproductivă

Tabelul 12

Nr animale în matcă	AA	AI	II	GIR
895	104	221	570	-0,76

12. Determinarea coeficientului de consangvinizare

Coeficientul de consangvinizare pentru animalele înscrise în registrul genealogic al rasei s-a calculat pe baza întregii genealogii a fiecărui animal, atât cât este ea cunoscută, pe baza formulei:

$$F_x = \sum \left(\frac{1}{2} \right)^{n_1+n_2+1} \cdot (1 + F_A)$$

Unde:

F_x = coeficientul de consangvinizare a animalului în cauză;

n_1 = numărul schimbărilor de generație de la tatăl lui X la strămoșul comun;

n_2 = numărul schimbărilor de generație de la mama lui X la strămoșul comun;

F_a = coeficientul de consangvinizare a strămoșului comun.

Valoarea medie a coeficientului de consangvinizare

Tabelul 13

RASA	N (capete)*	Coeficientului de consangvinizare**
Hungarian Grey (Sură de Stepă)	2016	1,80%

*N – numărul de animale în statistica

**Valoarea maximă a coeficientului de consangvinizare admisă este: 6,25.

Pentru evitarea consangvinizării se pun în aplicare următoarele acțiuni:

- Importul taurilor pentru reproducție;
- Crearea de familii de tați în cadrul exploatației;
- Ciclul de utilizare a taurilor în fermă: 2 ani, în cazul în care fiicele sunt reținute la reproducție;
- Evaluarea pedigrului animalelor și potrivirea familiilor.

Președinte,
Vlas Mihai

